

Nieuws uit de Friese natuurterreinen

Vereniging It Fryske Gea, Vereniging Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer berichten over ontwikkelingen in de Friese natuur.

Canadese slechtvalkexpert Dick Dekker op bezoek in Fryslân

Eind vorig jaar is de Canadese onderzoeker Dick Dekker, van Nederlandse afkomst, op uitnodiging van Albert Ferwerda drie weken in Fryslân geweest om in Noard-Fryslân Bûtendyks het jachtgedrag

van Slechtvalken te bestuderen. Dekker volgt al 42 jaar de jachtwijze van Slechtvalken in zes verschillende biotopen in Canada. Hij heeft diverse publicaties in vakbladen op zijn naam staan, en wordt wereldwijd beschouwd als expert op dit gebied.

Van 1 tot 25 november 2006 heeft hij specifiek waarnemingen gedaan naar het overtijings-gedrag van Bonte standlopers in relatie tot het risico op predatie door Slechtvalken. Inmiddels heeft Dekker zijn bevindingen op papier gezet: 'Slechtvalken in Canada en hun jacht op watervogels in vergelijking met Frie-

sland'. De inhoudelijke bijdrage zal binnenkort zowel in Twirre als in het magazine van It Fryske Gea verschijnen.

In een boeiende en goed bezochte lezing heeft Dekker op 21 november de verschillen en overeenkomsten in de jachtwijze en prooien van Slechtvalken in Canada en Fryslân uiteengezet. Het gebied British Columbia is landschappelijk vergelijkbaar met Fryslân, maar de aantallen en het foerageergedrag van Slechtvalken verschillen sterk. Mogelijk is de aanwezigheid van Zeearenden (Bald Eagle) in Canada, die prooien van Slechtvalken stelen, hiervoor een oorzaak. Opvallend was dat de Slechtvalken in Fryslân diverse soorten eenden als 'normale' prooi hebben, iets wat in Canada uitzonderlijk is.

Henk de Vries,
It Fryske Gea

Braakligging op It Eilân-West, jacht- en rustgebied van o.a. Blauwe kiekendief en Velduil (feb. 2007).

Plasdrasse omstandigheden op It Eilân-Oost (feb. 2007), waar grote aantallen ganzen en steltlopers verpoosden. foto's: Romke Kleefstra

Verrassende vogelrijkdom op It Eilân

In het kader van de herinrichting Swette-De Burd wordt It Eilân bij Goëngahuizen opnieuw ingericht. Het oostelijke deel (ca. 110 ha) ligt er inmiddels fraai bij als nat weidevogelgebied. Het westelijke gedeelte (ca. 70 ha) zal op niet al te lange termijn veranderen in een afwisseling van boezemland, plasdrasse stukken en moeras. Een groot deel hiervan ligt al enige jaren braak. Veel vogelsoorten hebben het gebied inmiddels ontdekt wat de nodige verrassingen opleverde.

Het pas ingerichte weidegebied aan de oostkant is in het voorjaar van 2006 op broedvogels geïnventariseerd door SOVON.

Dit leverde nog geen hoge dichtheden aan weidevogels op, maar wel een opvallend gevarieerde soortenlijst. Naast algemene weidevogels als Scholekster, Kievit, Grutto en Tureluur werden ook broedparen van meer schaarse soorten als Zomertaling, Slobeend, Kleine plevier, Watersnip, Veldleeuwerik en Gele kwikstaart vastgesteld. Door de natte weersomstandigheden kwamen verschillende weilanden in de loop van het najaar plasdras te staan. Duizenden Kol- en Brandganzen maakten hier meteen gebruik van en vormden er een grote slaapplek. Toen de weilanden in de loop van januari weer droger kwamen te

liggen, werden deze bezocht door ruim 2.000 foeragerende Kieviten en ongeveer 550 Goudplevieren. Tevens werden er grote groepen Stormmeeuwen, Kokmeeuwen en Witte kwikstaarten opgemerkt.

Ook de braakligging op de westkant leverde verrassingen op. Hier floreert de muizenstand waardoor Grote zilverreigers en Blauwe reigers geregeld groepsgewijs in de ruigte struinen, op zoek naar muizen. Ook Buizerds, Torenavalken en Blauwe kiekendieven ontdekten de braakligging. Van de laatste soort overnachtten er geregeld tien stuks. Maar niet alleen de Blauwe kie-

kendief vond er een prima slaappleats met een goed voedselaanbod. Ook Velduilen hielden zich er overdag schuil; begin februari werden er twaalf geteld. Vrijwilligers van de Fryske Feriening foar Fjildbiology voerden tellingen uit en verzamelden braakballen van Blauwe kiekendief en Velduil. De resultaten daarvan zullen nog dit jaar gepubliceerd worden in De Takkeling, het tijdschrift van de Werkgroep Roofvogels Nederland.

Romke Kleefstra
(vrijwilliger Fryske Gea)

Moerasvogels in De Staten

Ruim vier jaar geleden verscheen in Twirre een artikel over nieuwe natte natuurgebieden nabij Sneek. Het betrof de voormalige zomerpolders De Staten (29 ha), Tsjebbepolder (10 ha) en Graverij (13 ha). In deze polders staakte Staatsbosbeheer in 2000/2001 het traditionele graslandbeheer door een open verbinding met de boezem te bewerkstelligen, waardoor drie 'nieuwe' moerasgebiedjes ontstonden. Ruim vijf jaar na dato valt al veel over de ontpolderde terreinen te schrijven. Zo is de Tsjebbepolder (bij het Jentjemeer) een overnachtingsplaats van Grote zilverreigers, waar soms meer dan 20 stuks geteld worden. In de Graverij (bij de Goingarijpster Poelen) vestigde zich in de natte ruigten een grote kokmeeuwenkolonie, die er eertijds ook zat maar toen nog op grasland. Roerdomp, Porseleinhoen en Snor behoren er tot de vaste broedvogels.

staatsbosbeheer

Roerdomp, Zomertaling, Slobeend en Snor. Vooral de talrijkheid van laatstgenoemde soorten is opvallend, omdat die in dit deel van Fryslân tamelijk schaars zijn. De natte rietlanden zijn ook ontdekt door de Grauwe gans die De Staten langzaam maar zeker koloniseert. Enkele schaarse tot zeldzame soorten duiken met enige regelmaat op als broedvogels. Zo kwamen Dodaars en Geoorde fuut er enkele malen tot broeden, evenals Wintertaling en Porseleinhoen.

Ook buiten de broedperiode is het gebied bij veel soorten in trek. Niet alleen ganzen die in aangrenzend landbouwgebied foerageren, maar ook Grote zilverreigers laten zich er veelvuldig zien. Soms worden groepen van meer dan tien zilverreigers geteld en enkele vogels overnachtten er ook.

De Staten is goed te overzien vanaf een uitkijkpunt dat te bereiken is vanaf de afslag Uitwellingerga-Zuid. Dit uitkijkpunt wordt met bordjes aangegeven.

Roerdomp, vaste broedvogel van De Staten. foto: Anton Huitema

Interessant is de ontwikkeling van De Staten, gelegen aan het Oudhof, nabij de Witte en Zwarte Brekken. Al enige jaren wordt hier naar de broedvogels gekeken. In het voorjaar van 2002 werd het gebied geïnventariseerd door SOVON en in de jaren 2004-2006 door boswachter Sjoerd Bakker. De aantallen broedparen van enkele soorten staan weergegeven in tabel 1. De Staten is een vast broedgebied voor Rode-lijstsoorten als

Tabel 1. Aantallen van enkele broedvogels in De Staten in 2002, 2004, 2005 en 2006 (gegevens SOVON / Staatsbosbeheer).

Soort	2002	2004	2005	2006
Dodaars	0	1	1	0
Geoorde fuut	0	1	1	0
Roerdomp	1	1	1	1
Kolgans	2	1	0	1
Grauwe gans	2	5	9	16
Grote Canadese gans	0	1	4	5
Krakeend	18	8	18	5
Wintertaling	2	0	0	1
Zomertaling	6	2	1	3
Slobeend	6	5	10	8
Tafeleend	6	1	6	4
Bruine kiekendief	1	1	1	2
Porseleinhoen	1	0	0	0
Kokmeeuw	22	60	117	26
Visdief	1	0	0	0
Snor	5	3	6	2
Rietzanger	23	-	-	17
Baardman	1	2	0	0